

Posudek oponenta na diplomovou práci

oponentský posudek

Jméno posuzovatele:

Hana Španielová

Datum:

6.9.2012

Autor:

Bc. Julie Peterková

Název práce:

Inovativní metoda prevence HIV/AIDS na středních školách

Cíle práce

Autorka si vytyčila za cíl vytvořit návrh vědecké konference, kterou povedou sami žáci, po návštěvě preventivního programu, vytvořit pre-test a post-test na téma HIV a zhodnotit jednotlivé výsledky, vytvořit informační a motivační materiály pro studenty, vytvořit úvodní textu pro učitele a výsledky porovnat se třídou, která tento proces nepodstoupila.

Struktura (členění) práce

Diplomová práce je sepsána na 73 stranách textu, má klasické členění a seznam literatury obsahuje 32 citací. Po formální stránce má všechny náležitosti, je uveden český i anglický abstrakt, klíčová slova, ale neúplný seznam zkratk. Použité literární zdroje většinou poskytují relevantní údaje, odkazy jsou však v nejednotném formátu a neodpovídají zaběhnuté citační praxi. Práce obsahuje řadu tabulek a grafů, které jsou vesměs naprosto nedostatečně popsány.

Literární přehled představuje ve stručnosti virus HIV, základní fakta o jeho replikačním cyklu, rozšíření, způsobech přenosu a primární prevence. Uvádí též analýzu ŠVP 10 gymnázií v ČR vzhledem k formulovaným očekávaným výstupům ohledně tematiky HIV a nemoci AIDS. Literární přehled zahrnuje i informace o dostupných edukačních programech zaměřených na prevenci infekce virem HIV v ČR. Samostatnou podkapitola tvoří „Teorie metodiky“ diplomové práce, kde se však lze na 10 řádcích textu dočíst pouze to, že autorka vycházela při návrhu svého výzkumu z práce Banerjee et al., (2010). Zcela chybí jakákoliv analýza publikovaných dat, která by vysvětlila, proč se autorka rozhodla provádět studii a o co se opírá její tvrzení, „že dosavadní preventivní metody (besedy, či prevence při vyučování) jsou nedostačujícím prostředkem pro současné studenty“ (str. 24). Zároveň není nikde v práci vysvětleno na základě čeho autorka vybrala otázky do svého dotazníku, proč použila jednotlivé formulace a co se tím snaží mapovat (viz. Otázky a připomínky oponenta).

Ani samostatná kapitola „Metodika“ se těmito velmi důležitým aspektům práce vůbec nevěnuje. V této kapitole se čtenář dozví pouze to, kde studie probíhala a že celkový počet studentů byl 48. Dále jsou zde (na základě ne zcela zřejmých analýz) formulovány (kupodivu v minulém čase!) tři výzkumné hypotézy, z nichž však pouze první splňuje základní pravidlo pro formulaci hypotéz, tj. že, hypotéza vyjadřuje vztah alespoň dvou proměnných. Stěžejní podkapitola této části „Metody výzkumu“ informuje čtenáře zevrubně o tom, jak byla práce prováděna v intervenční skupině, ale neobsahuje řadu velmi důležitých informací o časové souslednosti edukace, skutečném počtu respondentů účastnících se programů a testování a přesném postupu výzkumu ve skupině kontrolní (viz. Otázky a připomínky oponenta). Zdá se

však, že zatímco na „Inovativní metodu prevence HIV/AIDS“ byly spotřebovány dvě vyučovací hodiny a nespecifikovaný čas domácí přípravy studentů, kontrolní skupina neabsolvovala žádnou neinovativní výuku o HIV se stejnou informační hodnotou.

Kapitola „Výsledky obsahuje data, která autorka obdržela po vyhodnocení svých dotazníků ve formě grafů a tabulek. Kapitola nazvaná diskuze není v pravém slova smyslu diskuzí, ale spíše rekapitulací výsledkové části a překvapivě obsahuje ještě celou řadu grafů, kde jsou v poněkud přehlednější formě opět prezentována stejná data jako v kapitole předchozí. Ani zde autorka nezasazuje svůj výzkum do širšího kontextu primární prevence a srovnává své výsledky pouze se závěry studie Banerjee et al., (2010), ze které vycházela, komentuje své výzkumné hypotézy a s uspokojením konstatuje, že se všechny podařilo potvrdit. Z diskuse se nelze dozvědět ani to, jak jsou na tom naši studenti se znalostmi o HIV kupříkladu vzhledem k doporučením WHO. Závěr práce poukazuje na otázky, ve kterých studenti v dotazníkovém šetření nejvíce chybovali. Práce má tři přílohy obsahující 1) informační a motivační texty pro studenty, 2) fotografie z vědecké konference a 3) vytvořený test.

Splnění cílů práce a celkové hodnocení:

Autorka dosáhla téměř všech vytyčených cílů tak, jak byly formulovány. Z dokumentačních fotografií je zřejmé, že se autorce podařilo studenty vhodně motivovat, poukázat na některé důležité mezery v současné edukaci v oblasti prevence infekce virem HIV a výsledky jejího testu ukazují, že dvě vyučovací hodiny věnované tomuto tématu nepromarnila. Práce však obsahuje řadu závažných metodických chyb a nelze proto objektivně vyhodnotit, zda toto konkrétní navržené edukační schéma má nějaký dopad na zlepšení znalostí o problematice HIV. Zároveň se domnívám, že ani didaktický přínos práce není nijak velký, neboť informační a motivační texty pro studenty jsou spíše písemným zadáním domácího úkolu než skutečnou didaktickou pomůckou. Taktéž se musím ohradit proti jejímu výroku, že připravila pro studenty program, kde si ... “mohou vyzkoušet, jak těžká je role vědce a jaké náležitosti vědecké bádání obsahuje“ (str. 24.). Nic takového se jí připravit nepodařilo a její diplomová práce ukazuje, že se má sama v tomto ohledu ještě co učit. I přes uvedené připomínky však doporučuji práci k obhajobě.

Otázky a připomínky oponenta:

- Co Vás vedlo k označení kontrolní skupiny jako Test? Je to velmi zavádějící.
- Jaký byl časový odstup mezi absolvováním preventivního programu v Domě světla, pre-testem, testem „vědeckou konferencí“ a post-testem?
- Jaký proces edukace podstoupila kontrolní skupina? V abstraktu je uvedeno, že kontrolní skupina „tento proces nepodstoupila a prevence HIV u ní byla provedena pouze ve formě klasického informačního sezení“ Z metodické kapitoly vyplývá, že i kontrolní skupina se účastnila preventivního programu v Domě světla. Čemu tedy říkáte klasické informační sezení?
- Co znamená údaj ve sloupci 5 v tabulce 5 u Pre, Post, Test? Dle přiloženého dotazníku se zdá, že je to počet lidí, kteří se žádného preventivního programu neúčastnili. Při velikosti vašich skupin to činí až 25%. Zúčastnili se všichni respondenti veškerého testování? Proč jsou ve výsledkových tabulkách uvedena pouze procenta a ne počty, jak je dobrým zvykem?
- Na základě čeho byly formulovány jednotlivé výzkumné hypotézy? Opravdu se snažíte testovat na 48 respondentech hypotézu, kterou jste formulovala na základě šetření na 156 lidech? Uvažovala jste někdy nad statistickým vyhodnocením?
- Jak jste vybírala otázky do vašeho dotazníku. Prosím vysvětlete zařazení všech položek (např. „Žijí Tvoji rodiče spolu?). Z řadou z nich jste ve výsledkové práci vůbec

nepracovala. Proč? Proč používáte pětistupňovou škálu? Není to náročné na vyhodnocování?

- Ujistěte Vás, že v testové položce „Vir HIV se může přenést: “ bude 99,99% profesionálních virologů skórovat 1 v odpovědi „krevní transfúzí“. Z diskuze ve Vaší diplomové práci však vyplývá, že s touto odpovědí nejste spokojená, protože v dnešní době je přenos HIV krevní transfúzí raritní. Proč jste tedy neformulovala otázku jinak???
- Považujete formulace nabízených odpovědí k testové položce “ Jaký máš názor na HIV pozitivního člověka ...“, za adekvátní ve státě, kde je 1650 nakažených virem HIV? Víte, kolik studentů ve Vámi zkoumané skupině běžně potkává HIV pozitivního člověka?
- Jedna z vámi testovaných hypotéz je formulována následovně: „Studenti při vyhledávání informací do vědeckého posteru prokázali, že internet je hlavním zdrojem informací, které využili“. Co jiného jste mohla zjistit, když jste jim v informačních a motivačních textech nabídla POUZE internetové odkazy?
- Vámi připravené informační a motivační texty pro studenty zřejmě záměrně neobsahují mnoho konkrétních informací o viru HIV. Informační list pro tým č. 3 v tomto tvoří jedinou výjimku. Text se mi však zdá poněkud zavádějící, posunující význam některých jasně vymezených termínů a v závěru připomíná zkopírovaný popis z nějakého obrázku. Jaký je rozdíl mezi genetickým kódem buňky a genetickým kódem HIV?
- Jedním z Vámi vytyčených cílů bylo též vytvoření úvodního textu pro učitele. Kde lze tento text nalézt?
- Centrální hypotéza Vaší práce byla formulována následovně: “Studenti, kteří se účastnili vědecké konference, ukázali hlubší znalosti při řešení problémových úloh než žáci, kteří navštívili neřízený preventivní program (bez úvodu a závěru ve škole), či kteří se setkali s virem HIV pouze ve vyučování“. Myslíte, že jste mohla při Vašem metodickém uspořádání dospět k jinému závěru? Prosím navrhněte správné uspořádání Vaší práce tak, aby jste mohla objektivně vyhodnotit jaký je dopad Vámi navrženého programu.
- Co bylo smyslem „motivačních scének“ ve Vašem programu? Jak se v praxi osvědčily?
- Co považujete za největší přínos Vámi navrženého programu? Co považujete za největší přínos Vaší diplomové práce?

Návrh hodnocení oponenta (známka nebude součástí zveřejněných informací)

výborně velmi dobře dobře nevyhověl(a)

Podpis oponenta: